

ENTREVISTA **Teresa Pascual** POETA I TRADUCTORA

«La poesia apunta al centre de les coses, a la veritat que es presenta sense miraments»

■ «**Rebel·lió de la sal**» (Pagès ed.) és el nou llibre de Teresa Pascual, una col·lecció compacta de poemes subtils i encisadors: decasíl·labs i hexasíl·labs ametrats d'imatges de vora mar, alhora que d'experiències que sascen i aprofundeixen la maduració vital.

Eduard Ramírez
-Com presentaria «Rebel·lió de la sal», el seu nou poemari?

-Parlar de poesia és prou difícil, encara més si es tracta de la pròpia. No saps mai si hi ha prou distància entre el que has escrit i tu com per a comentar-ho. A *Rebel·lió de la sal* és la primera vegada que publiqui un poemari amb un pròleg. L'autora, Lluïsa Julià, és amiga i crítica literària i penso que ha captat molt bé les meues preocupacions, interessos o motivacions.

-Julià apunta el seu despullament de la raó analítica i calculadora, i la seua voluntat de recuperar el valor original d'allò que ens fa humans. En què consisteix aquest canvi de mirada?

-Raó i sentits es presenten en filosofia moltes vegades com si fóren opcions antagòniques. En els poemes als quals fan referència les paraules de Julià, és la raó la que s'emporta la pitjor part. Ella és la que més s'allunyaria de les veritats perquè en certa manera ens protegeix amb les seues categories encara que siga a través de la impostura. Les coses realment importants de la vida són les que, amb una immediatesa front a la qual no hi ha defensa, ens deixen a la intempèrie.

-Com relaciona el plantejament formal del llibre (principalment versos decasíl·labs i també hexasíl·labs) amb el contingut i el ritme?

-Considere que en poesia la forma és molt important. En quant a

la mètrica he de reconèixer que tinc certa predilecció pels versos decasíl·labs. El fet de subjectar els versos a una mesura els dona, contràriament al que es podria pensar, més llibertat; a esta conclusió vam arribar els alumnes i jo en un taller de poesia en la universitat i va ser molt interessant. Respecte al ritme sí que és veritat que el contingut del poema el marca, no sé explicar de quina manera. És com posar una música i no saps explicar el perquè d'eixa composició precisament.

-Què ens pot dir de les imatges principals del poemari?

-Explicar les imatges o el simbolisme d'algun element com la sal requeriria anar al poema en concret on es troben. No són sempre el resultat d'una elecció voluntària. Suppose que en podem explicar algunes i que moltes d'elles expressen, com el contingut dels versos, gran part de les nostres actituds davant la vida, valoracions, sentiments, preocupacions, intencions..., és tota una filosofia personal la que està en la base del que escrivim.

-Hi resta una impressió de moviment etern de la vida, del qual les ones i el salobre serien símptomes?

-Podria ser. La sal és un element bàsic, primer, com l'aigua o com l'aire. La imatge del moviment i el salobre —les primeres del meu paisatge— podrien mostrar que s'ha assumit el moviment etern del qual vostè em parla. Hi resta



ARXIU T. P.

ESCRITORA. Teresa Pascual (Grau de Gandia, 1952).

també com a conseqüència una sensació de serenitat.

-Com veu la seua evolució poètica, i en quin punt es troba ara?

-Crec que molts dels motius que avui es poden trobar en la meua poesia ja s'apuntaven en el primer llibre. Ara bé, penso que hi ha més rigor en la forma i que hi ha una major abstracció i llibertat. La poesia que semblava aleshores estar molt cenyida a les vi-

vències quotidianes i concretes és ara diferent. L'ideal seria poder, sense eixir de la nostra subjectivitat, captar l'essencial de forma que els altres, els lectors, trobaren un lloc propi per a reconèixer la seua pròpia experiència. Crec que és més conceptual. El repté és que el pensament continga i expresse les emocions.

-Aquesta evolució és personal o s'inclou en algun grup generacional?

-Sols m'he referit a una evolució personal independent de la pertinença a algun grup o generació literària.

-Quines són les causes de publicar a Catalunya? En millora els resultats?

-He publicat tres poemaris, una traducció i una antologia en editorials valencianes. Els altres poemaris s'han editat en Catalunya per motius circumstancials, en algun cas perquè l'editor m'ho ha demanat. Hui tenim en València bones editorials i no crec que tinguen cap problema de distribució.

-Quina poesia li interessa ara com ara, quins autors i estils? També destaquen últimament autores valencianes...

-Puc dir alguns noms, però sempre me'n deixaré: Chantal Maillard, Joan Margarit, Ingeborg Bachmann... Respecte a la poesia d'autors i autores valencianes podem afirmar que està en un alt nivell, crec que té un reconeixement merescut.

-Quina funció atorga a la poesia, com a autora i com a lectora?

-Se'n podria parlar molt. En general s'origina, parle de mi, en la necessitat de dir el que en cada moment s'imposa amb una força que no pots ni vols evitar. Escriure permet posar les coses sota una visió més clara, et mostres a tu mateixa i et reconeixes si has sabut expressar el que volies. Crec que la poesia apunta directament al centre de les coses, a la veritat que sense miraments es presenta. Com a lectora em permet conèixer altres maneres d'enfrontar-se a la vida i en definitiva compartir les inquietuds que moltes vegades ens igualen i ens fan sentir que anem junts.

-Finalment, lluny de València i Barcelona, se sent a la perifèria literària?

-No, no em sent a la perifèria. De vegades és un problema estar lluny d'on hi ha més oferta literària, però es guanya en altres coses. També és veritat que no perdem el contacte i que sempre hi ha motius per a agafar l'Euromed.

LLIBRES



Una ficció sobre l'assetjament a l'escola Botxins i víctimes

la seua qualitat, paraliterari—, dins de l'àmbit juvenil, un segment del mercat editorial prou llaminer pel que fa a aspectes pecuniaris. Una vegada més l'autora repeteix la fórmula que tants èxits li ha proporcionat. Una ambientació juvenil en un centre de secundària, a la qual hem d'afegir un tema d'actualitat (i que tal volta l'autora com a docent pot parlar amb coneixement de causa) com s'explicita ja en el subtítol: el *bulling*, un fenomen social relacionat en la violència física i/o psicològica; i que alguns directors han portat no fa molt a la gran pantalla, com és el cas de *Cobardes* un film que a l'igual que aquest llibre intenta retratar l'angoixa de les víctimes i alhora denunciar la complicitat tàcita d'alguns amb la por i el silenci.

La mosca és una novel·la breu, hàbilment seqüenciada en capítols amb una unitat argumental, per fa-

cilitar la comprensió de la trama, però sobretot caracteritzada per una selecta i acurada tria dels personatges atenent a la seua funcionalitat, gràcies a la qual ajuden a tirar endavant l'acció. El Marc, víctima assetjada, que a la fi se suïcida; la Isona, la seua íntima amiga, la Laila una xiqueta d'origen magrebí, i el Miquel, un xic gras. Uns personatges, en un principi arquetípics, però que al llarg de la ficció, deixen de ser de cartró-pedra i deparen alguna sorpresa, que capgirarà la visió que n'hi tenien.

L'escriptora ens mostra amb un cru realisme les vicissituds que ha de suportar la protagonista: relata vexacions físiques i verbals («porquet, marieta, pallasa, puta negra») per concloure descrivint-nos el quadre clínic d'alguns trastorns: susceptibilitat, inapetència, falta de son, tristors, etc.

Com a contrapunt d'aquesta versemblança, l'obra està travessada per elements irracionals que avancen el final inesperat. Per exemple, els malsons que persegueixen a la Isona al capítol dos, on somnia una matança de porcs, o al sisè, on és testimoni de la seua pròpia mort. O altrar l'obsessiu brunzit de les mosques, un poema de Joan Brossa que es repeteix incansablement, com si aquestes paraules remogueren la mala consciència: «Salta a la cara, de la cara a les mans, i del coll a la cara. Salta a les mans... La mosca importuna que volva pertot arreu...».

Gemma Pasqual posa una vegada més el dit en la nafra: no sols en denunciar aquest tipus d'agressions sinó la seua banalització i difusió quan són filmades i exhibides sense cap escrúpol via mòbil o internet. Perquè el veritable protagonista d'aquestes pàgines és la violència; però no com una abstracció, sinó com el darrer resultat d'una sèrie de mancanes, inseguretats i pors envers un mateix i el que ens és desconegut.

Ací l'autora mostra el joc pervers dels rols implicats en l'assetjament, on els papers de botxí i víctima no són tan clars i de vegades són reversibles, i estan condemnats a repetir-se com si foren un cercle viciós. És evident, que una de les seues finalitats ha estat posar sobre la taula aquesta problemàtica i intentar sensibilitzar el lector; això sí sense moralitzar, ni convertir la narració en un pamflet. Per tot açò, *La mosca* sembla una interessant proposta didàctica per treballar en l'aula els aspectes intrínsecs d'una novel·la, i conjuntament els valors humans de la comprensió i respecte d'una forma amena i transversal.

Gemma Pasqual
La mosca (Assetjament a les aules)
Premi de Narrativa Juvenil Benvingut Oliver 2007
Perifèric, Catarroja, 2008

J. Ricart
Conjuntament a noms com Jordi Sierra, Clara Simó et alii, Gemma Pasqual (Almoines, La Safor, 1967) ha sabut fer-se un lloc en el panorama literari —i per alguns a causa de

POESIA
Imágenes falsas
de
Alejandro Lorente
Editorial La Sirenita
www.edicionesrie.com